

Raport z realizacji  
Miejskiego Programu Profilaktyki  
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych  
i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta  
Szczecinek na rok 2012



Szczecinek, marzec 2013

## WPROWADZENIE

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) przedkładam sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2012.

Od 29 lipca 2005 roku obowiązuje ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z zapisami ustawy gminy zostały zobligowane do uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania narkomanii. Ustawodawca wskazał także katalog zadań własnych gminy, które są porównywalne z wymienionymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Stąd celowe było uchwalenie jednego wspólnego programu, będącego lokalną strategią w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swoich społeczności, a także o dostępnych zasobach, mogą tym samym przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności. Ustawodawca stanowi, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy” (art. 4<sup>1</sup> ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwanej dalej „ustawą”).

Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalany corocznie przez radę gminy (art. 4<sup>1</sup> ust. 2 ustawy).

Środki finansowe, które otrzymują samorzady gminne za korzystanie przez podmioty gospodarcze z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, powinny w całości zostać wykorzystane na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Jednoznacznie określa to art. 18<sup>2</sup>: „dochody z opłat za wydane na podstawie art. 18 lub 18<sup>1</sup> zezwolenia oraz dochody z opłat określonych w art. 11<sup>1</sup> mogą być wykorzystane jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.” Oznacza to, że środki pochodzące z opłat są ściśle powiązane z finansowaniem zadań gminnego programu i nie można ich wykorzystać na inne zadania, niemające z nim merytorycznego związku.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2012 przyjętego uchwałą Nr XIX/149/2011 Rady Miasta z 28 grudnia 2011 r.

## II. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

### II. 1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

#### Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach lecznictwa odwykowego i postępowanie zmierzające do zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego

U osób uzależnionych od alkoholu obserwuje się dość powszechny brak motywacji do leczenia odwykowego. Różnego rodzaju działania członków rodziny i instytucji, między innymi pomocy społecznej, policji, kuratorów często nie są w stanie spowodować, aby osoba uzależniona poddała się leczeniu. Pozostaje wtedy możliwość uruchomienia sądowej procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego, która polega na instytucjonalnym motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej. Obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu spoczywa na komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które zgodnie z art. 24 ustawy powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich (...), systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

O zastosowaniu ww. procedury wobec osoby uzależnionej stanowi sąd rejonowy, właściwy miejscu zamieszkania lub przebywania. Do zadań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należy: przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy, wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i poddania się leczeniu odwykowemu.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2012 rozpatrzyła **60** spraw dotyczących osób nadużywających alkoholu. W celu zebrania pełnych informacji o sytuacji tych osób oraz ich rodzin zlecono przeprowadzenie wywiadów środowiskowych.

W przypadku, gdy osoba wezwana nie zgadza się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, Komisja:

- 1) kieruje taką osobą na badanie przez biegłych sądowych (psycholog i psychiatra), w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego (art. 25 ustawy);
- 2) przygotowuje dokumentację związaną z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego (art. 26 ust. 3 ustawy);
- 3) składa wnioski o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy (art. 26 ust. 3 ustawy).

Do dokumentacji należą: opinie wydane przez biegłych (zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2004 roku w sprawie trybu powoływania biegłych, biegłymi w przedmiocie uzależnienia są odpowiednio przeszkoleni lekarz psychiatra i psycholog), protokół z rozmowy z osobą zgłaszającą komisji przypadek nadużywania alkoholu, protokół z rozmowy z osobą uzależnioną od alkoholu, o ile do takiej rozmowy doszło, dokumenty pochodzące z wywiadu środowiskowego, inne informacje w sprawie, takie jak: informacje od policji, pedagoga szkolnego, świadków. Jeśli osoba uzależniona nie stawiła się na rozmowę w terminie wskazanym przez komisję ani też na badanie przez biegłych, do wniosku dołącza się informację o podjętych w tej sprawie czynnościach.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do Sądu Rejonowego skierowała **46** wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zobowiązania do poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

#### Podnoszenie kwalifikacji osób prowadzących terapię uzależnienia od alkoholu

Osoby prowadzące terapię uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia zobowiązane są do doskonalenia zawodowego. Narodowy Fundusz Zdrowia kładzie coraz większy nacisk na posiadanie certyfikatów zarówno specjalisty, jak i instruktora terapii uzależnień. Odpowiednia liczba pracowników posiadających certyfikaty oraz stopień zaawansowania terapeutów w procesie kształcenia umożliwi realizowanie poszczególnych świadczeń i ich zakup przez NFZ. Od stopnia zaawansowania procesu kształcenia NFZ uzależnia liczbę zakontraktowanych świadczeń oraz wysokość stawek płaconych za poszczególne usługi. Miasto Szczecinek dofinansowuje szkolenia terapeutów, odbywające się w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Ośrodka Terapii Uzależnienia od

Alkoholu NZOZ „Patronka”. W 2012 roku dofinansowano udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje trzem terapeutom.

## **II.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą**

Problemy alkoholowe dotyczą zarówno osoby uzależnionej od alkoholu, jak i członków jej rodziny. Najważniejsze elementy pomocy rodzinie, w której występuje problem alkoholowy, to pomoc dziecku i ochrona przed przemocą w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2012 roku wsparł w różnej formie **530** środowisk z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny. Choroba alkoholowa dotyczy 27% rodzin objętych pomocą. Praca z tą grupą klientów opierała się na niepodlegających negocjacji zasadach, jej celem jest podjęcie leczenia odwykowego bądź utrzymanie abstynencji. Ze szczególną uwagą traktowane są rodziny z problemem alkoholowym, w których pozostają dzieci.

Jednym z najważniejszych zadań w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest udzielanie pomocy psychologicznej dzieciom z rodzin alkoholowych. Zadanie to w 2012 roku realizowane było poprzez dofinansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, finansowanie zajęć socjoterapeutycznych w świetlicach i zorganizowanie obozu socjoterapeutycznego dla tych dzieci.

### [Świetlice dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowych](#)

Na terenie miasta w 2012 roku działało 5 świetlic wspierane przez Miasto:

- Fundusz Tratwa – Świetlica Środowiskowa „Tratwa”
- Zgromadzenie Sióstr Niepokalanek – Świetlica Profilaktyczno - Wychowawcza
- Caritas Parafii pw. NNMP – Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza „Magdalenka”
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Środowiskowe Ognisko Wychowawcze
- Stowarzyszenie Sportowe „Pomagamy Dzieciom” – Świetlica Opiekuńczo – Wychowawcza „Koniczynka”.

Do świetlic uczęszczało ponad **120** dzieci. Zadania realizowane przez świetlice to głównie: stała i systematyczna współpraca z rodziną dziecka, organizacja czasu wolnego i prowadzenie zajęć tematycznych, współpraca z innymi instytucjami, które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów (szkoły, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rodzinny i inne), dożywianie dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami, realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci. Dofinansowanie bieżącej działalności świetlic z budżetu Miasta Szczecinek wyniosło w 2012 roku **307.136,47 zł**. Na dożywianie **99** dzieci uczęszczających do tych placówek Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przeznaczył **36 675,00 zł**. Ponadto, na dostosowanie świetlic do standardów wynikających z nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, podmiotom prowadzącym świetlice przekazano **235.404,79 zł**, z czego z budżetu Miasta Szczecinek **125.650,70 zł** oraz z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego **109.754,09 zł**.

We wszystkich świetlicach prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne mające na celu eliminowanie lub zmniejszanie poziomu zaburzeń emocjonalnych i zachowania u dzieci i młodzieży. Zajęcia socjoterapeutyczne miały charakter spotkań grupowych. Zadaniem terapeuty było organizowanie za pośrednictwem grupy takich sytuacji, które dostarczają uczestnikom doświadczeń korekcyjnych, przeciwstawnych doznany urazom, pozwalają na odreagowanie napięć emocjonalnych i służą uczeniu się nowych umiejętności psychospołecznych.

### [Wypoczynek z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych](#)

W okresie wakacji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował w Wiśle, 14-dniowy wypoczynek dla **48** dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w trakcie którego, oprócz programu turystyczno-krajoznawczego, zrealizowano program zajęć socjoterapeutycznych. Łączny koszt wypoczynku wyniósł **43.632 zł**.

### Przeciwdziałanie Przemocy Domowej

Zadanie realizowane było głównie poprzez działania podejmowane przez pracownika Punktu Konsultacyjnego prowadzonego przez Fundusz „Tratwa” i członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Razem Przeciw Przemocy”. Realizowano następujące działania:

- ❑ prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy Domowej, w którym z porad dotyczących sposobów rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie skorzystało **48** osób;
- ❑ udzielanie kompleksowych porad prawnych – skorzystało **11** osób;
- ❑ zastępstwo procesowe przed sądem – usługa adwokata – skorzystała **1** osoba,
- ❑ konsultowanie spraw klientów ze specjalistami oraz udzielanie innym konsultacji – **86** konsultacji;
- ❑ przeprowadzenie cyklu zajęć edukacyjno – warsztatowych na temat problemu przemocy w rodzinie – **20** klas;
- ❑ przeprowadzenie spotkań grupy wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy – skorzystało **20** osób, funkcjonowały **2** grupy, w tym jedna samopomocowa, odbyły się **33** spotkania (**105** godzin) i **25** spotkań indywidualnych;
- ❑ pracownik punktu uczestniczył w **6** spotkaniach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz w **28** spotkaniach grup roboczych powołanych w celu pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie integruje i koordynuje działania osób i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy. Realizacja tego zadania obejmuje w szczególności: diagnozowanie problemu, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W celu rozwiązywania problemu przemocy w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy robocze. W 2012 r. grupy powołano w **34** przypadkach, w tym z inicjatywy: Policji - 21, MOPS - 9, MKRPA – 2, Oświaty – 1, PCPR – 1. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

### II.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży

#### Szkolne programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

Znaczącym wsparciem dla realizacji działań profilaktycznych na terenie szkół stało się wprowadzenie obowiązku uchwalania przez radę pedagogiczną szkolnego programu profilaktyki, spójnego z programem wychowawczym szkoły, zaopiniowanego przez rodziców i samorząd uczniowski. Kwestię tę reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 roku w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 10, poz. 96). Informację o działaniach profilaktycznych zrealizowanych w poszczególnych szkołach zawiera sprawozdanie Miejskiej Jednostki Obsługi Oświaty.

#### Program zajęć sportowych z elementami profilaktyki uzależnień

W zajęciach uczestniczyli uczniowie szczecineckich szkół podstawowych i gimnazjalnych - **282** uczestników. Przeprowadzono **801** godzin zajęć. Zajęciami zostały objęte między innymi dzieci z grup ryzyka, wytypowane przez pedagogów szkolnych. Celem programu było zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży spędzanego w gronie rówieśników, rozwijanie zainteresowań. Oprócz różnorodnych zajęć sportowych, prowadzone były zajęcia profilaktyki uzależnień mające na celu naukę „skutecznego odmawiania”, zajęcia przeciwdziałania agresji i złości z wykorzystaniem techniki ART. Program profilaktyczny wzbogacono o tematykę zagrożeń ze strony dopalaczy oraz internetu. Koordynatorem programu była Miejska Jednostka Obsługi Oświaty.

#### Wypoczynek dzieci i młodzieży z elementami profilaktyki uzależnień

W czasie wakacji zorganizowano kilkudniowe wycieczki, w czasie których zrealizowano program profilaktyki uzależnień. W wycieczkach wzięło udział **92** uczniów. Koszt zorganizowania wypoczynku wyniósł **48.679,24 zł**. Koordynatorem programu była Miejska Jednostka Obsługi Oświaty.

#### **II.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych**

##### **Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Bratek”**

Stowarzyszenie prowadzi Klub Abstynenta „Bratek”, który w 2012 r. czynny był od poniedziałku do piątku w godzinach 17<sup>00</sup> -21<sup>00</sup>, a jego głównym zadaniem było kształtowanie wśród swoich członków dążeń do całkowitego powstrzymywania się od spożywania napojów alkoholowych.

W Klubie Abstynenta prowadzony jest Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, czynny 8 godzin tygodniowo, w którym realizowane są następujące działania:

- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do specjalistycznego leczenia;
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym;
- prowadzenie interwencji kryzysowej;
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz jej rodzicom;
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy;
- motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym;
- gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy;
- prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Z porad udzielanych w punkcie konsultacyjnym skorzystało **176** osób, w tym:

- uzależnieni od alkoholu i środków psychoaktywnych – 133
  - 49 rozmów wstępnych
  - 93 rozmowy informacyjno - edukacyjne
  - 50 rozmów motywujących do uczestnictwa w grupie wsparcia i AA
- współuzależnieni członkowie rodzin – 43
  - 22 rozmowy wstępne
  - 24 rozmowy informacyjno – edukacyjne na temat istoty współuzależnienia
  - 25 rozmów motywujących do uczestnictwa w grupie wsparcia i Al-Anon
- inne osoby (młodzież i ich rodzice oraz ofiary przemocy) – 24.

Prowadzenie grup wsparcia:

- dla uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych – 50 dwugodzinnych spotkań
- dla współuzależnionych członków rodzin – 48 dwugodzinnych spotkań.

#### **II.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13<sup>1</sup> i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego**

Do działań w tym zakresie należały: stałe kontrole miejsc spożywania alkoholu, kontrole placówek handlowych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, stosowanie kar wobec osób nieprzestrzegających prawa. Kontrole przeprowadzane były przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej i pracowników Wydziału Rozwoju Urzędu Miasta. Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należało spożywanie napojów alkoholowych w miejscach publicznych (art. 14 ust. 2a<sup>1</sup> ustawy). Straż Miejska ujawniła w tym zakresie **1 748** wykroczeń, z czego w **1 310** przypadkach zastosowano pouczenia, w **435** postępowanie mandatowe na kwotę **39 050 zł**.

### III. PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

#### III.1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem

Zadanie realizowane było poprzez wspieranie działalności punktu konsultacyjnego prowadzonego przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii i zostało opisane w punkcie 2.

#### III.2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej

Wspieranie specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i terapeutycznego

Działania realizowane były głównie w punkcie konsultacyjnym prowadzonym przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Punkt konsultacyjny czynny był przez 3 dni w tygodniu, łącznie 468 godzin.

- Poradnictwo w punkcie konsultacyjnym dotyczyło głównie rodziców i ich dzieci, tj. młodzieży eksperymentującej z marihuaną, alkoholem, amfetaminą lub dopalaczami. Rodzice zostali wyposażeni w wiedzę dotyczącą sposobów radzenia sobie z problemem oraz w umiejętności podejmowania racjonalnych decyzji dotyczących problemów narkotykowych ich dzieci. Osoby zgłaszające się do punktu konsultacyjnego w ramach poradnictwa rodzinnego otrzymały rzetelną informację na temat uzależnień. Rodzice osób uzależnionych zostali przygotowani do podjęcia decyzji związanych z umieszczeniem ich dzieci w Ośrodkach leczenia uzależnień, wyposażeni zostali w niezbędną wiedzę dotyczącą postępowania z dzieckiem, zostali również zakwalifikowani do udziału w zajęciach dla rodziców. Łącznie w ramach poradnictwa z pomocy psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznej skorzystało **117** osób, w tym zarejestrowano **59** nowych osób, mających kontakt ze środkami psychoaktywnymi.
- Odbyło się **40** godzin **warsztatów umiejętności psychospołecznych**, których uczestnikami była młodzież szkół ponadgimnazjalnych, klientów punktu konsultacyjnego – **34** osoby. W trakcie warsztatów młodzież zapoznała się z podstawowymi umiejętnościami psychospołecznymi, poznała zasady skutecznej komunikacji interpersonalnej, asertywności, czynniki wywołujące stres oraz sposoby radzenia sobie z nim. Młodzież uczyła się rozpoznawać i nazywać uczucia i emocje, omawiano uczucie złości i sposoby jej wyrażania. Każda z osób miała możliwość indywidualnej analizy swojego funkcjonowania i możliwości określenia zmian prowadzących do lepszego funkcjonowania. Zajęcia pomogły młodzieży w ocenie swojego funkcjonowania społecznego, pomogły w identyfikacji słabych i mocnych stron, pozwoliły też na podjęcie racjonalnych działań prowadzących do poprawy funkcjonowania społecznego. Udział w warsztatach zwiększył umiejętności młodzieży radzenia sobie z otaczającą rzeczywistością, a tym samym wyposażył ją w umiejętności wspierające w trzeźwym życiu.
- Odbyło się **40** godzin **grupy wsparcia**. W zajęciach uczestniczyły **22** osoby. Zadanie realizowano poprzez cotygodniowe spotkania. W zajęciach uczestniczyły osoby szkodliwie używających środków psychoaktywnych, osoby niezdiagnozowane, nieprzygotowane do podjęcia decyzji o diagnozie czy terapii. W trakcie spotkań część uczestników motywowana była do podjęcia terapii, część uczestników traktowała spotkania, jako miejsce, w którym można przedyskutować problemy dnia codziennego, zastanowić się nad możliwymi rozwiązaniami tych problemów. Część uczestników zajęć zdecydowała się na podjęcie terapii, część utrzymuje abstynencję, dzieląc się na spotkaniach swoimi problemami, szukając wspólnie rozwiązań tych problemów.
- W zajęciach **szkoły dla rodziców** wzięło udział **10** osób, łącznie odbyło się **40** godzin zajęć, **20** godzin zajęć grupowych i **20** godzin zajęć indywidualnych. W zajęciach zwracano uwagę na opanowanie przez rodziców konkretnych umiejętności wychowawczych, dzięki którym rodzice lepiej rozumieją swoje dzieci, skuteczniej się z nimi porozumiewają, praktycznie wprowadzają w życie swojej rodziny ideę wzajemnego szacunku, potrafią rozwiązywać nieuchronne między światem dorosłych i dzieci konflikty w sposób budujący oraz budować głębszą więź rodzinną.

### **III.3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych**

#### [Programy profilaktyki na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych](#)

Informację o działaniach profilaktycznych zrealizowanych w szkołach zawiera sprawozdanie Miejskiej Jednostki Obsługi Oświaty.

#### [Programy profilaktyczne realizowane przez TZN](#)

W ramach działalności punktu konsultacyjnego przeprowadzono zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów szkół podstawowych oraz zajęcia edukacyjno-informacyjne dla uczniów klas I gimnazjum, ich rodziców i nauczycieli, w których w sumie uczestniczyło **488 osób**:

- ❑ Odbyło się **40** godzin **zajęć edukacyjno-informacyjnych**, w których wzięło udział **299** uczniów klas I gimnazjalnych. Celem zajęć było zapoznanie młodzieży z bezpośrednimi i negatywnymi skutkami zażywania narkotyków i ich wpływem na uczenie się, życie rodzinne i społeczne, zapoznanie z fazami wchodzenia w uzależnienie.
- ❑ Przeprowadzono **10** godzin **zajęć edukacyjno-informacyjnych dla rodziców i nauczycieli**. W zajęciach wzięło udział **90** osób. W każdym z 3 gimnazjów publicznych odbyły się 3 spotkania: 1 dla nauczycieli i 2 dla rodziców uczniów klas I. W trakcie spotkań zapoznano rodziców i nauczycieli z bezpośrednimi i negatywnymi skutkami zażywania narkotyków i ich wpływem na uczenie się, życie rodzinne i społeczne, przedstawiono fazy wchodzenia w uzależnienie oraz informacje na temat dopalaczy i innych środków odurzających. Celem prowadzonych wykładów było uwrażliwienie rodziców i nauczycieli na symptomy zachowań dzieci, które mogą świadczyć o zażywaniu środków psychoaktywnych.
- ❑ W szkołach podstawowych nr 4, 6 i 7 przeprowadzono **zajęcia socjoterapeutyczne**, w których wzięło udział **99** uczniów. Łącznie przeprowadzono **72** godziny zajęć. Głównymi rezultatami przeprowadzonych zajęć są: nabycie przez dzieci umiejętności wyrażania uczuć, radzenia sobie z negatywnymi emocjami, uwrażliwienie dzieci na emocje i potrzeby drugiego człowieka, nabycie przez dzieci pozytywnego myślenia i zmiany negatywnych przekonań, wyuczenie dostrzegania swoich dobrych i mocnych stron i wykorzystywania ich, ukazania wartości każdego dziecka, a także wyuczenie współpracy w grupie i planowania własnych działań.

#### [Środowiskowe programy profilaktyki](#)

Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii prowadził środowiskowy program profilaktyki uzależnień realizowany w oparciu o ideę liderów młodzieżowych „Naszym zdaniem”. Do projektu zgłosiło się **58** osób, uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Odbyło się **250** godzin zajęć:

- ❑ **10** godzin **zajęć integracyjnych** mających na celu wzajemne poznanie się członków grup, budowanie przynależności do grupy i poczucia znaczenia w grupie oraz zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego członkom grupy;
- ❑ **20** godzin zajęć psychoedukacyjnych - **komunikacja i rozwiązywanie problemów** mających na celu kształcenie asertywności, łatwego nawiązywania kontaktów i cech liderkich. Pracowano nad rodzajami komunikacji (werbalną i niewerbalną), konfliktem i sposobami rozwiązywania konfliktów, stresem, technikami relaksacji i wyciszenia oraz nad asertywnością. W wyniku przeprowadzonych zajęć osiągnięto poprawę komunikacji w grupie, młodzież opanowała podstawy umiejętności rozwiązywania konfliktów, potrafi zachować się asertywnie w działaniu;
- ❑ **10** godzin **integracji osobowościowej** prowadzonych przez psychologa i terapeutę uzależnień. Uczestnicy uczyli się rozpoznawać uczucia wyrażane w postaci mimiki, gestów, mowy ciała. Ustalono osobisty wzorzec emocjonalny uczestników zajęć. Przeanalizowano skuteczność tego wzorca. Oceniono zgodność wzorca z indywidualnymi przekonaniami uczestników. Zastanawiano się nad możliwościami wprowadzenia zmian dotyczących wyrażania uczuć zgodnie z własnymi przekonaniami. Rezultatem zajęć było poznanie sposobów emocjonalnego komunikowania się, możliwość oceny tych sposobów w aspekcie skuteczności i zgodności ze swoimi przekonaniami. Uczestnicy otrzymali nowe możliwości wyrażania swoich uczuć i emocji, trenowali je i podejmowali decyzje czy z nich korzystać;



- **30** godzin zajęć psychoedukacyjnych - **kształcenie umiejętności społecznych**, których celem było wyodrębnienie wśród uczestników liderów grupowych. Podczas warsztatów pracowano nad przygotowaniem do pełnienia roli lidera, uczono radzenia sobie z sytuacjami stresowymi, rozbudzeniem optymistycznej postawy, kształcenia umiejętności rozpoznawania, nazywania i adekwatnego wyrażania emocji. Pracowano również nad podnoszeniem samooceny, samoakceptacją i pozytywnym obrazem własnej osoby, budowaniem przynależności grupowej i rozwojem poczucia znaczenia w grupie. Młodzież z psychologiem przygotowała i przeprowadziła lekcje z profilaktyki uzależnień w Szkole Podstawowej Nr 6;
- **30** godzin zajęć psychoedukacyjnych – **fazy i mechanizmy uzależnienia**, mających na celu wyposażenie młodzieży w wiedzę dotyczącą mechanizmów i faz uzależnienia oraz zmian, jakie zachodzą w systemie wartości osoby używającej środka psychoaktywnego. Szczególną uwagę zwrócono na przekonania normatywne uczestników dotyczące środków psychoaktywnych. Młodzież zorientowała się w możliwościach udzielania pomocy osobom zażywającym środki psychoaktywne. W efekcie prowadzonych zajęć młodzież poszerzyła wiedzę na temat szkód w funkcjonowaniu jednostki wyrządzanych przez uzależnienie, zwiększyła świadomość kierowania swoim życiem, bycia wolnym;
- **50** godzin **warsztatów teatralnych**, których celem zajęć była integracja grupy, ekspresja emocji, alternatywne formy spędzania wolnego czasu, rozwój twórczego myślenia, praca nad dykcją, rozwój wiedzy literackiej oraz umiejętność wyrażania siebie. Podczas warsztatów odbyły się praca nad postawą, ćwiczenia dykcyjne i oddechowe, praca z trudnym tekstem, szybkie mówienie tekstów złożonych, różna interpretacja dykcyjna czytanego tekstu. Następnym etapem warsztatów była praca nad scenariuszem, przyznaniem ról, doбором muzyki i zdjęć, praca z obrazem w tle, praca z tekstem. Rezultatem kilkumiesięcznej pracy było wykształcenie, poprzez ćwiczenia dramowe, postaw prozdrowotnych dotyczących profilaktyki antynarkotykowej; rozwój pasji i zdolności artystycznych młodzieży oraz wystawienie sztuk teatralnych „5 minut”, „Odłot”;
- **50** godzin **zajęć plastycznych** mających na celu rozbudzenie zainteresowań i uzdolnień plastycznych, rozwijanie wrażliwości estetycznej, wyobraźni i inwencji twórczej. Wykonane przez młodzież prace plastyczne zostały wyeksponowane przygotowane prace zostały wyeksponowane na wystawie w holu kina „Wolność”;
- **50** godzin **warsztatów jogi**, których głównym celem było kształcenie wytrwałości, systematyczności, opanowanie asan. Na zakończenie każdego z zajęć prowadzone były ćwiczenia relaksujące i wyciszające. Rezultatem prowadzonych zajęć jest podniesienie sprawności fizycznej uczestniczek, poprawa postawy ciała, poznanie aktywnych form spędzania wolnego czasu, wzrost pewności siebie;
- **Obóz szkoleniowy**, który odbył się w OW Panderossa w Gwdzie Wielkiej. Uczestniczyło w nim **30** osób. Młodzież uczestniczyła w zajęciach integracyjnych, integracji osobowościowej, w treningu umiejętności psychospołecznych. Odbyły się warsztaty komunikacji i rozwiązywania problemów, warsztaty plastyczne, teatralne i jogi. Podczas podsumowania programu młodzież zaprezentowała „Sztuki Awangardowe” K. Kocha. Uroczystość połączona była z pokazem prac wykonanych w trakcie trwania programu przez grupę plastyczną oraz pokazem jogi. Widownię wypełnili bliscy uczestników programu oraz zaproszeni goście i sami uczestnicy programu.  
Podsumowaniem zrealizowanego projektu były:
  - wystawa prac grupy plastycznej „Malarstwo, grafika, rzeźba” w Kinie Wolność w dniach 10 -17.12.2012 r.,
  - uroczyste zakończenie projektu w Sali Kameralnej w Siedzibie Organizacji Pozarządowych w dniu 18.12.2012, wystawienie przez grupę teatralną 2 sztuk: „5 minut”, „Odłot”.

#### Teatr alternatywą wobec zachowań ryzykownych

Program realizowany był przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii.

W ramach programu przeprowadzono:

- **4** godziny **zajęć integracyjnych** mających na celu wzajemne poznanie się członków grupy wzajemne wspieranie się poprzez dzielenie się swoimi odczuciami, budowanie poczucia przynależności w grupie i poczucia znaczenia w grupie, zapewnienie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego członkom grupy.
- **4** godziny **wykładów interaktywnych „Skutki działania alkoholu i narkotyków”** mających na celu wskazanie negatywnych skutków picia alkoholu i zażywania narkotyków, a także fatalnego ich działania w każdej sferze życia (fizycznej, psychicznej i duchowej), jak również zniechęcenie młodzieży do inicjacji narkotykowej. W wyniku przeprowadzonych zajęć młodzież uzyskała wiedzę

na temat istoty uzależnienia od narkotyków i alkoholu, rodzajów narkotyków oraz skutków działania używek w sferze fizycznej, psychicznej, intelektualnej, duchowej, emocjonalnej i społecznej. Ponadto obalono następujące mity: „uzależnienie mi nie grozi”, „miękkie narkotyki nie szkodzą!”, „amfetamina pomaga w nauce”; „picie jest moją prywatną sprawą” itp. Uczestnicy zajęć nauczyli się jak budować pozytywny obraz samego siebie, kształtować wrażliwość na drugiego człowieka.

- **8 godzin warsztatów trening zachowań asertywnych** mających na celu budowanie umiejętności zachowań asertywnych. Uczestnicy dowiedzieli się jak otwarcie wyrażać swoje uczucia, opinie i potrzeby. Uzyskali wiedzę na temat, jakie są emocjonalne oraz społeczne konsekwencje postawy asertywnej a także uległej i agresywnej.
- **8 godzin warsztatów umiejętności psychospołeczne lidera** mających na celu wzmacnianie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w młodzieży poczucia odpowiedzialności za własne życie i zdrowie, pozytywne patrzenie na siebie, swoje życie i otoczenie. Cele te były realizowane poprzez: kształtowanie umiejętności rozpoznawania, nazywania i adekwatnego wyrażania emocji oraz pracę nad podnoszeniem samooceny, samoakceptacją i pozytywnym obrazem własnej osoby.
- **24 godziny warsztatów Pantomima.** Zajęcia odbywały się w 2 grupach wiekowych. W ramach warsztatów zastosowano jeden ze środków interakcji niewerbalnej, jaką jest pantomima. Głównym celem programu było zapoznanie uczestników ze środkami technicznymi, jakimi posługuje się w swojej pracy na scenie aktor mim, aby wyrazić różne stany emocjonalne: gest, ruch, mimika, napięcia i rozluźnienia ciała. Ponadto wprowadzono do programu zajęcia z contact improvisation, które miały na celu zintegrować grupę w działaniach scenicznych. Warsztaty poprowadził artysta pantomimy Wrocławskiego Teatru Pantomimy.
- **24 godziny warsztatów teatralnych** mających na celu zapoznanie uczestników z wybranymi technikami dramy i teatru oraz ukazanie możliwości wykorzystania ich w praktyce, jako metody wspierającej rozwój osobowości młodego człowieka. Zadanie było realizowane poprzez: aktywny udział w różnorodnych ćwiczeniach (bycie w roli, interpretacja tekstu), doskonalenie umiejętności aktorskich, improwizacji, działania w sytuacji fikcyjnej, rozwijanie umiejętności okazywania emocji ze świadomym użyciem środków teatralnych, ćwiczenia oddechowe i praca nad dykcją, czytanie różnorodnych tekstów literackich, tworzenie scenariusza i scenografii, dobieranie muzyki, spontaniczne próby wyrażania siebie na scenie, poznanie zasad animacji i współdziałania w grupie oraz pożądanych cech animatora. W trakcie warsztatów zapoznano uczestników z podstawowymi technikami dramy i teatru: „bycie w roli”, rozmowa i wywiad, jako najprostsze narzędzia bycia w roli, etiuda pantomimiczna, „rzeźba”, żywy obraz, stop-klatka, improwizacja. Warsztaty poprowadził dyrektor artystyczny Teatru Profilaktycznego STOP w Koszalinie.

Efektom zrealizowanego projektu „Teatr alternatywą wobec zachowań ryzykownych” była integracja grupy oraz opanowanie przez uczestników umiejętności rozpoznawania własnych potrzeb i współpracy z grupą. Młodzież uzyskała prawdziwą wiedzę o działaniu alkoholu i narkotyków, a mottem warsztatów zostało stwierdzenie: „Nie muszę pić i brać narkotyków, by sztucznie zmieniać nastrój oraz rzeczywistość, bo jestem wyjątkowy i niepowtarzalny”. Ponadto uczestnicy warsztatów nabyli umiejętności modelowania i niwelowania stresu, dowiedzieli się na czy polega postawa proaktywna, opanowali umiejętności posługiwania się komunikatami asertywnymi oraz nakreślili własne mapy asertywności. Na zakończenie warsztatów pantomimy odbył się pokaz: grupa młodsza przedstawiła etiudę „Nadzieja”, starsza „Kosmos”.

W wyniku warsztatów teatralnych młodzież przedstawiła 2 etiudy: „Kultowe sceny polskiego kina” i „Kuszenie”. Natomiast w we wrześniu odbył się pokaz przygotowanego spektaklu „Powakacyjnie”. Spektakl odbył się w SP nr 7, a odbiorcami byli uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz zaproszeni goście.

#### Zajęcia sportowych z elementami profilaktyki uzależnień dla dzieci młodzieży

Zajęcia sportowe z elementami profilaktyki uzależnień opisano w dziale I.3.

#### Szczepienia przeciwko wirusowi HPV

Przeprowadzenie programu szczepień przeciwko wirusowi HPV powierzono stowarzyszeniu „Onkologia Szczecinecka”. W 2012 zaszczepiono 160 dziewcząt głównie z rocznika 1999 oraz 1996 - 1998, które nie zostały zaszczepione w poprzednich latach.

### Klub Młodzieżowy

W ramach Programu Aktywności Lokalnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził przy ul. Kilińskiego 19 Klub Młodzieżowy. W zajęciach Klubu, których celem była aktywna integracja, uczestniczyło 35 osób.

### III.4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii

#### Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi

Zadanie realizowane było poprzez wsparcie finansowe działań realizowanych przez Oddział Terenowy w Szczecinku Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Stowarzyszenie prowadziło punkt konsultacyjny, realizowało środowiskowy program profilaktyki uzależnień realizowany w oparciu o ideę liderów młodzieżowych „Naszym zdaniem” oraz program profilaktyczny „Teatr alternatywą wobec zachowań ryzykownych”.

### III.5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Zadania realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2012 roku Ośrodek Pomocy Społecznej wsparł w różnej formie **24** środowiska z powodu problemu narkomanii, co najmniej jednego z członków rodziny, co stanowi 1,5% wszystkich środowisk objętych pomocą.

Były to działania:

- ❑ Dokonywanie przez pracowników socjalnych diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem używania substancji odurzających.
- ❑ Praca socjalna z rodzinami osób uzależnionych w oparciu o zasady współdziałania i kontrakt socjalny.
- ❑ Poradnictwo rodzinne, prawne i pedagogiczne w zakresie uzależnień prowadzone przez pracowników problemowego zespołu pracy socjalnej ds. osób uzależnionych.
- ❑ Funkcjonowanie w strukturach MOPS Klubu Integracji Społecznej, jako formy przeciwdziałania zjawisku długotrwałego bezrobocia i marginalizacji społecznej.

## IV. WYDATKI FINANSOWE

Wydatki na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii wyniosły **928 766,92 zł**, w tym:

### 1. zwalczanie narkomanii 235 900,22 zł

- ❑ Miejska Jednostka Obsługi Oświaty - 68 862,51 zł
  - wypoczynek z programem profilaktycznym (33 862,51 zł)
  - szkoły sportowe z elementami profilaktyki uzależnień (35 000,00 zł)
- ❑ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Klub Młodzieżowy - 5 000,00 zł
- ❑ Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii - 91 500,00 zł
  - Punkt konsultacyjny (30 000,00 zł)
  - Środowiskowy program rówieśniczej profilaktyki uzależnień „Naszym zdaniem” (30 000,00 zł)
  - Wypoczynek letni dzieci z programem profilaktyki uzależnień „Teatr alternatywą wobec zachowań ryzykownych” (31 500,00 zł)
- ❑ udział w konferencji dot. monitorowania narkomanii - 123,20 zł
- ❑ zakup materiałów do programów profilaktycznych - 3 149,76 zł
- ❑ Stowarzyszenie Onkologia Szczecinecka Program szczepień przeciw wirusowi HPV „Wygraj z rakiem” - 67 264,75 zł

### 2. przeciwdziałanie alkoholizmowi 692 866,70 zł

- ❑ Miejska Jednostka Obsługi Oświaty - 29 816,73 zł
  - wypoczynek z programem profilaktycznym (14 816,73 zł)

- szkółki sportowe z elementami profilaktyki uzależnień (15 000,00 zł)
- ❑ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - 68 880,70 zł
  - wypoczynek dzieci z programem socjoterapeutycznym (43 632,00 zł)
  - porady prawne (9 750,00 zł)
  - przeciwdziałanie przemocy (13 259,00 zł)
- ❑ Fundusz „Tratwa” Szczecinek - 125 445,00 zł
  - Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie (34 445,00 zł)
  - Świetlica Środowiskowa „Tratwa” (bieżąca działalność 70 000,00 zł, dostosowanie 21 000,00 zł)
- ❑ Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - 47 957,52 zł  
Środowiskowe Ognisko Wychowawcze (bieżąca działalność 27 136,47 zł, dostosowanie 20 821,05 zł)
- ❑ Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Bratek” - 55 000,00 zł  
prowadzenie klubu abstynenta i punktu konsultacyjnego dla uzależnionych
- ❑ Zgromadzenie Sióstr Niepokalanek - 105 000,00 zł  
Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza (bieżąca działalność 75 000,00 zł, dostosowanie 30 000,00 zł)
- ❑ Caritas Parafii pw. NNMP - 104 077,06 zł  
Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza „Magdalenka” (bieżąca działalność 80 000,00 zł, dostosowanie 24 077,06 zł)
- ❑ Stowarzyszenie Sportowe Pomagamy dzieciom - 84 752,17 zł  
Świetlica Opiekuńczo-Wychowawcza „Koniczynka” - (bieżąca działalność 55 000,00 zł, dostosowanie 29 752,17 zł)
- ❑ wynagrodzenia bezosobowe - 55 936,00 zł
  - wywiady środowiskowe
  - opinie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu
  - wynagrodzenia członków komisji
  - zajęcia socjoterapeutyczne w świetlicach
- ❑ zakup materiałów do programów profilaktycznych - 4 681,52 zł
- ❑ zakup usług pozostałych szkolenia terapeutów - 9 480,00 zł
- ❑ koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego - 1 840,00 zł.